

FOLKHÖGSKOLE VETERANEN

NR 1 2015

En rad (eller två) betyder så mycket!

Urban Lundin

För ett antal år sedan följde jag en diskussion om riskerna med att delta i offentlig debatt. Hur farligt kan det vara? En debattör anmärkte då lakoniskt att jämfört med hur det är i många andra länder, så är det riskfritt att uttrycka sig här i Sverige. "Det värsta som kan hända hos oss", sa han, "är att man blir motsagd". Nå, nu har tiderna ju förändrats en del, men i våra sammanhang gäller nog satsen fortfarande. Det är inte farligt, bara roligt att skriva av sig.

Under åren som rektor tyckte jag det var svårt att delta i den offentliga debatten med hänsyn till vad jobbet krävde. Det enklaste var att avstå. Men nu är jag befriad från det oket, och ger utlopp för en del av den uppdämda lusten. Jag ser gärna att den lusten smittar av sig! Vårt veteranblad blir så mycket spänstigare om fler läsare medverkar. Det vore t.ex. kul att få ta del av några pedagogiska pärlor ur era folkhögskoleliv. Skriv till oss!

Kallelse till årsmöte med Folkhögskolans veteranförning

Härmed kallas du till årsmöte med Folkhögskolans veteranförning onsdagen den 22 april 2014 kl 13-15 på Wendelsbergs folkhögskola.

Årsmötet ingår i Wendelsbergsdagarna 21-22 april. (Se särskild inbjudan på annan plats i medlemsbladet.) Dagsprogrammet den 22 april börjar kl 10 och inleds med ett seminarium om miljöfrågor. (För den som kommer redan tisdagen 21 april finns möjlighet till övernattnig

på skolan med tillhörande enkel middag och samkväm.)

Anmälan till föreningens ordförande Lena Skördeman, Stureborg Torpa, 573 94 YDRE, tfn 0140-40005 (E-post: lena@skordeman.com)

Anmälan måste ske omgående och senast fredagen den 17 april.

Föreningens verksamhetsberättelse finns på sid 8

Två ministrar intervjuas

Urban Lundin

I det här numret har vi med inte mindre än två intervjuer med ministrar! Vår ursprungliga ambition var att få en intervju med Gustav Fridolin, eftersom han har en aktuell och levande erfarenhet från folkhögskolan. Men hans presstalesman tyckte inte att frågor direkt hänförliga till folkhögskoleområdet skulle bevaras av Fridolin, eftersom de sorterar under Aida Hadzialic. Så jag skrev några mer öppna frågor till Fridolin, och lite mer detaljerade till Hadzialic. Ett par av dem är dock identiska, så där kan ni jämföra svaren.

Aida Hadzialic är Gymnasie- och kunskapslyftsminister med ansvar för folkbildningsfrågorna.

Hon är ett välbekant namn för Halmstadbor, men fram till utnämningen desto mer okänd för politiska kommentatorer.

Aida Hadzialic var bara 23 år när hon blev kommunalråd 2010. Hon är regeringens yngsta medlem, bara 27 år gammal.

Hadzialic kom till Sverige som flykting från Bosnien när hon var fyra år gammal. Hon gick ut IB-programmet (International Baccalaureate) på Sannarpsgymnasiet i Halmstad med toppbetyg.

Tryckning av denna tidning
har möjliggjorts tack vare ...

FOLKHÖGSKOLE VETERANEN

MEDLEMSBLAD
FÖR FOLKHÖGSKOLANS
VETERANFÖRENING

www.vetfolk.dinstudio.se

Nummer 1
Årgång 15
april 2015

Medlem i föreningen blir du genom att betala in medlemsavgiften 200 kr per år till Folkhögskolans Veteränförening plusgirokonto 400 28 34-2. Glöm inte att ange namn och adress!

Innehåll

En rad (eller två) betyder så mycket	1
Kallelse till årsmöte	1
Två ministrar intervjuas	1
Scouternas folkhögskola måste betala tillbaka	2
Intervju med Aida Hadzialic	3
Intervju med Gustav Fridolin	4
Liten blir stor	5
FDC och svensk folkhögskola	6
Berg möts inte men människor möts	7
Veteränföreningens verksamhetsberättelse	8
Välkommen till Wendelsbergsdagarna	9
Jag drömmer om folkhögskolan	10
Klimatseminarium	11
Res med veteranerna till Polen	12

Redaktionskommitté

Egil Boräng

egil.boraeng@swipnet.se

Urban Lundin

urban.lundin@folkbildning.net

Tore Mellberg (layout)

tore.mellberg@folkbildning.net

Föreningens postadress (ordförande)

Folkhögskoleveteranen

epost

c/o Lena Skördeman

lena@skordeman.com

Sunnanå, Stureborg

tel 070-633 32 96

573 94 Ydre

Kassör

Kent Jonelind

epost

Marielundsvägen 7

kent.jonelind@gmail.com

824 31 Hudiksvall

tel 070-550 37 59

Scouternas folkhögskola måste betala tillbaka

Egil Boräng

Förra numret av Folkhögskoleveteranen innehöll flera artiklar som handlade om etik och gränsdragnings i folkhögskolan. Folkbildningsrådet har på förekommen anledning börjat att mera noggrant granska verksamheten vid folkhögskolor, där man fått signaler om att skolledningarna töjer på gränserna för vad som anmäls som statsbidragsberättigad verksamhet. Ett av de första fallen som lett till åtgärd gäller Scouternas folkhögskola, som är det nya namnet på det som en gång var Kjesäter.

Vid sitt sammanträde den 10 december 2014 beslutade Folkbildningsrådets styrelse att återta mer än 2 miljoner kronor av statsbidraget för 2012 och 2013. Skolan fick också ett reducerat ingångsvärde för statsbidraget för 2014 innebärande en minskning med 668 930 kronor. Skälet till beslutet är enligt FBR att "utredd verksamhet inte levt upp till statsbidragsvillkoren avseende anordnarskapet för statsbidragsberättigad folkhögskoleverksamhet".

Detta nummer är försenat

Tore Mellberg

Tyvärr skulle detta nummer av Folkhögskoleveteranen vara upptryckt och färdigt ett par veckor tidigare. Förseningen beror på att jag, som gör det slutgiltiga färdigställandet av layouten, drabbades av lunginflammation just när jag skulle ta itu med min uppgift.

Detta betyder att man får skynda sig att anmäla sig till de programpunkter som sker på Wendelsbergs folkhögskola, inte minst årsmötet. Det är också bråttom om man vill hänga med veteranerna till Polen.

Jag var i Nepal och cyklade och vandrade. En mycket givande resa, full av upplevelser. Sista dagen drabbades jag av någon elak bacill som behagade ta kommandot över min kropp vid hemkomsten.

Nepal är ett fattigt land med fantastisk natur och trevliga människor. Kanske får jag tillfälle att berätta här i tidningen om mina upplevelser. Tills dess. Håll tillgodo med en vacker bild.

Platsen är Thadapani i Nepal. Foto: Tore Mellberg

Ska jag köra med charm, hot eller förvirring? Tja, charmen saknas och hot biter inte! Återstår alltså bara förvirring som vanligt då!

(Skolans lag, Stellan Sjödén)

Intervju med Aida Hadzialic

Urban Lundin

Aida Hadzialic, gymnasie- och kunskapslyftsminister

Foto: Kristian Pohl/Regeringskansliet

Kan du ge Folkhögskoleveteranens läsare en bild av dig som person?

Jag är en jurist som tycker om musik, spelade gitarr när jag hade tid till det. Jag brinner för alla barns, ungas och vuxnas möjligheter till utbildning, genom hela livet. Född i Bosnien, uppvuxen i Halmstad med mamma och pappa och sedan ton-åren politiskt aktiv.

Har du tidigare erfarenheter av folkhögskolevärlden?

Jag har inte gått eller arbetat på folkhögskola. Därför ser jag det som extra viktigt att besöka många olika verksamheter och prata med lärare och elever kring folkhögskolans villkor. Det har jag redan börjat med och det är också något jag kommer fortsätta med under hela min tid som minister för folkbildningen.

Många trodde nog att rollen som "folkbildningsminister" var vikt för Gustav Fridolin, men det blev du som fick det fina jobbet. Hur såg era övervägningar ut när ni gjorde den rollfördelningen?

Det var statsministern som gjorde rollfördelningen och jag litade på att den är nog övervägd. Jag är också ansvarig minister för kunskapslyftet. Där samlas regeringens ambitioner med det livslånga lärandet och viljan att alla människor ska ha möjlighet att bilda sig, utbilda sig och vidareutbilda sig under hela livet. Folkbildning är förstås en naturlig och viktig del i det.

Vilka förväntningar kan folk-

högskolan ha på dig, och vilka förväntningar har du på folkhögskolan? Hur ser du på folkhögskolans uppdrag i dag och framåt?

Folkhögskolan kan förvänta sig att jag tar den på största allvar och ser vilken styrka som finns i folkhögskolans pedagogik. Jag kommer också att värna om folkhögskolans fria roll. Jag förväntar mig att folkhögskolan fortsatt kommer att hålla utbildningar av god kvalitet och motivera en mängd olika målgrupper att lära tillsammans med andra.

Göran Perssons present till folkbildningen var ett fristående och självständigt folkbildningsråd med dubbla uppgifter: att vara både i myndighets ställe och i medlemmarnas ställe. Så här dryga 20 år senare har svagheter-na med den konstruktionen blivit uppenbar och Folkbildningsrådet har nu fått en mer uttalad roll som myndighet. Hur ser du på Folkbildningsrådets nuvarande och framtida roll?

Folkbildningsrådets dubbla roller innebär, som ni säger, en viss motsättning. Trots det har Folkbildningsrådet hanterat sitt uppdrag väl och den rådande ordningen bör bestå. Dock är det angeläget att fortsätta diskussionen om Folkbildningsrådets roll för att få en så bra balans som möjligt i dess båda uppgifter. Det är också min förhoppning att den utvärdering av folkbildningen som statskontoret nu genomför kommer att ge underlag för bedömning av hur väl FBR fungerar i detta hänseende.

Sedan Folkbildningsrådets tillkomst har drygt 20 nya skolor sett dagens ljus. Eftersom inga nya pengar tillkommit har de nya skolorna i nästan samtliga fall tilldelats ett statsbidrag som är för litet för att tillgodose en rimlig kvalitet.

Före 1991 fanns ett system där statsbidraget trappades ner, när volymen växte. Vid en viss volym

upphörde bidraget helt. Varje skolas styrelse kunde med hjälp av kompenserande huvudmannabidrag välja vilken volym man ville lägga sig på.

Hur ser du tanken att införa ett liknande system med gradvis avtrappning av bidraget?

Det är upp till FBR att besluta om hur statsbidraget fördelas mellan folkhögskolor, studieförbund och studerandeorganisationer inom folkhögskolan. Sedan FBR fick ansvar för att hantera bidragsfördelningen följer regeringen upp detta och beslutar årligen om riktlinjer samt har återkommande dialoger med rådet. Jag tycker att FBR sköter sitt uppdrag väl och att det finns ett värde med att folkbildningen har en relativt hög grad av självbestämmande.

Idag är varje deltagarvecka värd lika mycket, oavsett under vilka former verksamheten bedrivs. Borde man vikta statsbidragen så att mer pengar går till verksamheter som är mer angelägna ut samhällets synpunkt (t.ex. verksamhet i glesbygd, undervisning i förortsmiljö etc.)?

Det statliga stödet till folkbildningen ska bidra till en verksamhet som kontinuerligt arbetar med att nå nya deltagargrupper. Det står också i syftena som riksdagen har fastställt för statsbidraget till folkbildningen. Den nya formuleringen lyder att folkbildningen ska "bidra till att göra det möjligt för en ökad mångfald av människor att påverka sin livssituation och skapa engagemang att delta i samhällsutvecklingen". Just ökad mångfald har nyligen lagts till för att ge folkbildningsrådet tydligare verktyg att arbeta med kriterier som till exempel antal unika deltagare och antal korttidsutbildningar istället för antalet studietimmar. Folkhögskolorna har ju även idag särskilda medel som riktas till dem för att de ska kunna underlätta för personer med funktionsnedsättning och utländsk

bakgrund att studera.

Folkhögskola kan ses som en statligt reglerad friskola, där folkrörelser och intresseorganisationer utgjort fundament. Idag vittrar fundamenten i viss mån och nya intressenter sneglar åt folkhögskolan. Så t.ex. vill AcadeMedia in på folkhögskolearenan, och fler kan väl tänkas följa. Hur ser du på den utvecklingen?

Statsbidrag får inte användas till verksamhet med kommersiellt syfte och det tycker jag är bra. Det är ett av de villkor som FBR går efter när de bedömer vem som får starta en folkhögskola. Förra året fick de t.ex. in åtta ansökningar om att starta nya folkhögskolor, och två av dem (Fryshuset folkhögskola och Borås folkhögskola som drivs av skolföreningen Dagfolkhögskolan) bedömdes

uppfylla de krav på ekonomisk och organisatorisk stabilitet som FBR har.

Hur tycker du folkhögskolan hanterar balansen mellan det förmedlingspedagogiska och en mer bildningsorienterad undervisning baserad på en humanistisk och demokratisk bas?

Folkhögskolan som fri och frivillig har visat sig vara bra på att fånga upp människor som behöver något annat än det reguljära utbildningssystemet utformat efter skolans läroplaner. Där tycker jag att folkhögskolan som utgår från varje individs förutsättningar, där deltagare har stort inflytande över undervisningen och lär av varandra, fyller en viktig roll för att kunna möta den mångfald av elever som finns på folkhögskolan.

Vi har på senare år tvingats leva med skandaler, där några aktörer

tagit ut svängarna rejält (MKFC, Brunnsvik, Scoutförbundet/Kjesäter). Hur ska kontroll och uppföljning utformas för att förhindra att sådant här uppstår, och för att säkerställa att det finns tillräckliga sanktioner att ta till när någon går utanför ramarna?

Regeringen ställer krav på att FBR kvalitetssäkrar bidragsgivningen och prövar alla folkhögskolor med utgångspunkt i regeringens förordning om statsbidrag till folkbildningen. Givetvis kan saker hända ändå och FBR beviljar då inte fortsatta statsbidrag till de som inte klarar prövningen. De beslutade till exempel att upphäva MKFC Stockholm folkhögskolas rätt till statsbidrag på grund av att de inte uppfyllde kriterierna.

Intervju med Gustav Fridolin

Urban Lundin

Gustav Fridolin, utbildningsminister
Foto: Sören Andersson /Regeringskansliet

Hej Gustav!

Vi är glada och tacksamma för att du tar dig tid att ställa upp på en intervju för Folkhögskoleveteranen.

Vi är förstas också glada över att ha fått en folkbildare som minister. Det var ju ett tag sedan sist. Vilka förväntningar kan folkhögskolan ha på dig, och vilka förväntningar har du på folkhögskolan?

Ja, mitt ansvar är ju i grunden grundskolan och förskolan. Men folkbildningstanken och idén om att man lär för livet snarare än att lära för att bli del av en produktionsapparat, den är ju lika viktig i grundskolan som

den är i folkhögskolan. Och det är klart att som folkhögskolelärare och som folkbildare så tar jag ju med mig den in i mitt arbete med grundskolan.

Rollen som "folkbildningsminister" borde ha varit som gjuten för dig. Istället blev det Aida Hadzialic. Hur såg övervägningarna ut när ni gjorde den rollfördelningen?

Min uppgift som jag har framför mig, att försöka vända utvecklingen från att idag över 13 % av eleverna lämnar grundskolan utan behörighet till gymnasiet, den är mer än nog. Så det är den jag måste fokusera på.

Nu har ju du under många år kombinerat rollen som språkrör och riksdagsledamot med att själv undervisa. Varför det? Och varför valde du folkhögskolan framför andra skolformer?

Jag höll på att säga, att det var inte jag som valde folkhögskolan, det var den som valde mig. Jag hade en idé om hur man kunde driva samhälls- utbildning mer praktiskt, att försöka ge möjlighet att dela med mig av lite av de erfarenheter som jag fått av påverkansarbete. Och det visade sig

att det passade väldigt bra i folkhögskolan. När jag skickade ut en idé på några kurser till lärare som jag mött på folkhögskola, så halkade jag in på Kungsholmens utbildningscentrum, som det hette då. Och sedan fastnade jag, gick f-linjen och kände mig väldigt, väldigt hemma i folkhögskolans värld.

Vad tycker du är det mest positiva draget med svensk folkhögskola?

Ja, det är när man kan vara så praktisk, när man faktiskt kan se att alla deltagare bär med sig egna erfarenheter, som kan användas i undervisningen. Att det inte handlar om att lära ut så mycket som att lära av varandra. Det - som ju är en av grunderna i folkbildningen - tror jag väldigt mycket på. Och det är klart att idag i en grundskola där man i många klassrum har hela världen, erfarenheter från hela världen, så behöver man också det synsättet även i grundskolan.

Och det mest negativa (om det nu finns något)?

Jag kan tycka att det i folkhögsko-

lan finns en väldigt ... finns lite dåligt självförtroende. Vi har ju så länge haft en utbildningspolitik som inte prioriterat bildningen och det långsiktiga lärandet utan allt har varit väldigt instrumentellt och det där har gjort folkhögskolan ganska ängslig och mer inriktad många gånger på att rädda och bevara, snarare än att tänka nytt, och det är något som jag slagits av många gånger när jag diskuterat med kollegor och företrädare för folkhögskolan.

I vad mån har folkhögskolan bidragit till ditt politiska tänkande?

Framför allt har ju att ha haft en

lärartjänst, att ha varit med i ett lärarlag, att ha varit med i diskussioner som man har med deltagare och lärare, det kommer jag ju alltid att ha med mig. Jag ser ju på en utbildningssituation och en undervisningssituation på ett helt annat sätt än om jag inte hade haft de erfarenheterna med mig i det här jobbet.

Här du ett pedagogiskt credo, som väglett dig i undervisningen?

Det är väl möjligen det att man ska våga vara praktisk, att man ska våga ... det finns ju i folkbildningens tradition något som jag inte tror på, nämligen att man delar på handens

och huvudets kunskaper. Jag tror inte på det där, utan jag tror ofta att praktiska metoder kan vara ett sätt att verkligen lära sig också huvudets kunskap, och det är ju så jag t.ex. bedrivit samhällskunskapsundervisningen, att alla har fått vara samhällsförändrare på något sätt, fått butikerna att köpa in rättvisemärkta varor, eller att ordna en kväll där man bjudit in företrädare för arbetslivet för att ge idéer om vilka jobb som kan finnas i framtiden osv., jobb för förändring. Och det där praktiska, att våga vara praktisk, det tror jag väldigt mycket på.

Liten blir stor -fortsättning från förra numret

Urban Lundin

I förra numret konstaterades att lungorna fått en väldigt stor yta.

Men är det inte väldigt överdrivet av naturen att dra till med en sådan jätteyta? Lite moderation kunde man kanske önska sig. Ja, när det gäller lungkapaciteten så är den säkert inte tilltagen i överkant. För vi ska komma ihåg att också när vi vilar så går det åt en massa bränsle för att hålla igång de miljontals små spisar vi har i cellerna. För oavsett om vi sover eller är vakna, så är vi riggade för att hålla en kroppstemperatur på runt 37 grader. Och den förbränningen kräver mycket syre, och sen ska den koldioxid som bildas fraktas bort. Och om vi sedan anstränger oss maximalt, t.ex. genom att springa undan ett jagande lejon, så måste vi ha stor reservkapacitet för att klara det ökade energiuttaget och gasutbytet. Och det räcker ju inte alltid ändå.

Men i grund och botten undrar man ju vad det är som gör att detta med kontaktytan mot omgivningen blir ett problem när organismen växer sig större. Ja, det handlar om grundläggande matematik.

Tänk dig att vi har en tärning (eller vi kan kalla den en kub) som har sidan 1 cm. En tärning har som bekant sex sidor, och ytan på varje sida är $1 \times 1 = 1$ kvadratcentimeter. Den sammangladda ytan blir således 6 kvadratcentimeter. Och hur räknar man ut volymen på en tärning/kub? Jo, man tar sidan gånger sidan gånger

sidan, dvs $1 \times 1 \times 1 = 1$ kubikcentimeter. Nu lägger vi de här förhållandena på minnet: längd 1, yta 6 och volym 1. Ett, sex, ett.

Om vi nu gör tärningen 10 gånger större, vad händer då? Jo, då blir varje sida $10 \times 10 = 100$ kvadratcentimeter och den sammanlagda ytan blir $6 \times 100 = 600$ kvadratcentimeter. Och volymen blir $10 \times 10 \times 10 = 1000$ kubikcentimeter. Vi repeterar: längd 10, yta 600 och volym 1000. Jämför med vår förra sifferserie ett, sex och ett. Volymen växer alltså mycket snabbare än ytan. Men eftersom ytans storlek är avgörande för hur en organism ska kunna kommunicera med omgivningen, så måste den skevande volymutvecklingen kompenseras med att ytan på allehanda sätt görs större. Och när avstånden blir större kan man inte längre förlita sig på diffusion och egenrörelse för att sköta ämnesomsättning och gasutbyte. Man måste skaffa ett transportsystem (blodomlopp), man måste ha en pump (hjärtat), man måste, man måste ... ja det är massor med saker som måste fixas för att det nu ganska komplicerade systemet ska fungera. Inte minst måste alla dessa funktioner samordnas, och till den änden går det åt en central styrenhet, det vi kallar hjärna.

Nu är vi mogna för att avliva några myter. Vi har förstått att om en varelse blir större, så måste förlusten av yta kompenseras på olika sätt. Det

här är också tillämpligt för hur vi ser ut exteriört. När kroppen växer i storlek, växer inte tvärsnittsytan på benen lika fort som volymen, enligt vad vi nyss sagt. Därför kan man inte bara skala upp en gasell, så att den får samma höjd som en elefant. För då skulle benen brytas så fort gasselentanten tar ett steg. Och ni har väl hört talas om snömannen, yeti? Eller hans kompis, Bigfoot? Enligt några utsagor ska snömannen/Yeti ha samma kroppsform som en människa men vara tio gånger större. Det skulle innebära att han är 1000 gånger tyngre än oss, samtidigt som lårbenet skulle vara 100 gånger större i tvärsnittsytan. Påkänningen på benet skulle alltså vara tio gånger större än den är på en människa. Och med en sådan tyngd på benet skulle inte heller snömannen kunna ta mer än ett steg innan också hans ben bröts. För våra skelettben kan klara max tio gånger normal belastning. Att han sedan måste kunna föröka sig, gör det omöjligt att tänka sig att en grupp på en eller några få individer skulle kunna existera. Av de här skälen skulle inte heller jätteinsekter och Kingkong kunna uppstå. Och när vi ändå håller på att avföra de här fantasierna från dagordningen, kan vi väl passa på att låta Storsjöodjuret och Loch Ness odjuret gå samma väg. För naturen och dess sätt att fungera är fantastisk, alldeles utan en massa stolliga fantasier.

FDC och svensk folkhögskola, likheter och olikheter

Ebbe Andersson

Vänskolesamarbete mellan svensk folkhögskola och tanzanisk FDC är inte en bred rak väg mot gemensam målsättning. Många krökar på vägen blir det, ibland u-svängar, och mycket gropigt är det, något som åtminstone den tanzaniska parten har rik erfarenhet av, både i bokstavig och bildlig bemärkelse.

Samarbetet är svårt, för att säga det enkelt och klart. Men var ska vi söka förklaringen? Den finns vad jag kan se i några huvudförklaringar;

- historien bakom skiljer sig väldigt mycket,
- parterna har mer som skiljer än förenar i den vardagliga skolmiljön,
- målsättningarna med respektive skolform är olika i praktiken.

Om vi djupdyker i de tre strecksatserna kommer vi att finna hur folkhögskolan och FDC skiljer sig åt i grundläggande (ut)bildningsförhållanden. En kort resumé över vad som skiljer ser ut så här.

Historien

FDC och folkhögskolan har olika tillblivelse och historia. Tillkomsten och utvecklingen sedan starten i respektive land har varit väldigt olika. De grundläggande villkoren har under hela utvecklingen varit väldigt olika.

När svensk folkhögskola startades av frivilliga akademiska krafter under 1860-talet och senare fortsatte i frivillighetens spår startades tanzanisk FDC som ett politiskt/statligt initiativ 1975 givet uppifrån i ett samhälle med enormt utbildningsbehov för unga vuxna som inte kunde delta i ordinarie undervisning.

Folkhögskolan utvecklades som ett alternativ och småningom till ett progressivt alternativ, FDC skapades som ett alternativ med en klar politisk styrning för att stärka det tanzaniska samhällsbygget enligt partiet. FDC styrdes politiskt in i minsta

detalj. Folkhögskolan blev med tiden allt mindre bundet till det ordinarie skolsystemets tänkande och gjorde sig till ett samhällskritiskt bildande alternativ. FDC har från start haft rollen som uppfostrare av goda medborgare inom systemet även om det finns tendenser till ändring av det under senare tid.

Friheten att utforma sina kurser har alltid varit stor inom folkhögskolan, först på senare tid har FDC fått den möjligheten efter att ha varit totalstyrda från ministeriet. Statsbidraget, världsunikt för Norden, ger stor frihet att utforma kurser även om påtvingat ekonomiskt tänkande sätter gränser i dagens folkhögskola.

FDC får inget statsbidrag sedan 1996 (man får statliga pengar till personalens löner och viss ekonomisk hjälp under speciella betingelser). Man lever på elevavgifter vilket ger deltagare som vill få valuta för avgiften, d.v.s. det blir idag sällan annat än traditionella yrkesutbildningar i FDCs kursutbud.

Folkhögskolan har av tradition och med höga krav på kvalitet välutbildade lärare, FDC har sällan välutbildade lärare, oftast lärare som inte har någon lärarutbildning alls eller rudimentär lärarutbildning, men som ofta är mycket goda yrkesmän och yrkeskvinnor. Folkhögskolan är en förhållandevis demokratisk utbildare och en demokratisk arbetsplats, FDC är en auktoritär skolform och arbetsplats där hierarkin är avgörande.

Kort sagt, olikheterna har historiska rötter och likheterna finns i att man båda är en form av vuxenutbildare med stark tro på sina utvecklingsmöjligheter.

Vardaglig skolmiljö

Skolmiljöerna skiljer sig naturligtvis åt enormt, det rika Sverige har folkhögskolor som har det mesta inklusive ett välutvecklat internat, det fat-

tiga Tanzania har FDC som knappt har pengar till elräkningen, ibland brist på vatten och slitna lokaler samt saknar utbildningsmaterial i stor utsträckning. Däremot har man i båda länderna lärare som brinner för uppgiften, men uppdraget kan ta sig ganska så olika uttryck.

Friheten och möjligheten att utforma kurserna efter kursdeltagarnas förutsättningar skiljer sig då synen på kursdeltagare ofta skiljer sig. Det är ett resultat av lärarnas möjligheter att vara professionella lärare, där utbildning för utbildarna saknas är det svårt att vara en demokratisk och god pedagog i kursens olika skiften. Det blir med andra ord ganska ofta olika syn på inläring och elevdemokrati i de två vuxenutbildningsformerna.

Folkhögskolan är decentraliserad där vänskolesamarbetet ofta drivs av lärare som är eldsjälar med stora möjligheter att agera i sin folkhögskolas namn, FDC är toppstyrd enligt tanzanisk modell där allt måste gå genom rektor, FDC-lärare förväntas inte ta initiativ i vänskolesamarbetet (eller i något annat sammanhang). Här blir kommunikationen mellan skolorna asymmetrisk och missförstånd uppstår lätt när kontakten går vägen folkhögskolelärare – FDC-reaktor och det finns risk för att man inte förstår varandras befogenheter. Behovet av att bygga förtroende mellan både individerna och organisationerna haltar i det asymmetriska samarbetet.

Målsättningarna

Målsättningarna är i praktiken och i teorin olika i folkhögskola och FDC. Folkhögskolan berömmar sig av att vara en bildningsinstitution i samhället och som går sin egen bildningsväg, FDC ska ge unga vuxna en försörjning och en plats i samhället så fort som möjligt. Det är en ironisk grimas åt det västerländska

Vi brukar ha ett par dagar före skolstarten för att dämpa den värsta entusiasmen!
(Skolans lag, Stellan Sjödén)

nyliberala samhällets främsta utbildningsmål om anställningsbarhet som alltså väl uppfylls av nödtvång i det fattiga Tanzanias FDCs. Det är ett synsätt som på nordisk folkhögskola motarbetas som utvecklingsfientligt och i avsaknad av bildningsideal.

Som tidigare nämnts har skolformerna redan i sin begynnelse ganska olika målsättningar, och det är något som under de år respektive skolform utvecklats har blivit bestående. Med reservationen att FDC numera står i en omställningsfas påtvingad av politiska och ekonomiska omständigheter och som det ser ut nu kommer det kanske ge FDC större frihet att utforma sin verksamhet.

När man läser målsättningen för FDC:s från 1975 och målsättningen för svensk folkhögskola i dess förordningar kommer man finna att det

finns likheter i syftet och i människosynen, dock har målsättningsdokument och verklighet inte alltid funnit varandra. Den politiska korrekthet man lever efter i respektive land har satt djupa spår i genomförandet och därmed har bildning blivit svensk folkhögskolas eget uttalade signum medan FDC levat efter minsta vink från ansvarigt ministerium och försöker numera hitta sin egen väg inom uppsatta gränser vilket ger yrkesutbildning under povra förhållanden.

Innan det fanns någon FDC i Tanzania hade dåvarande presidenten Julius Nyerere publicerat avancerade och mycket attraktiva tankegångar om hur vuxenutbildning borde bedrivas. Nyerere var långt före sin tid i utformandet av en ny människosyn inom vuxenutbildningen. När sedan

verkligheten gjorde sig starkt påmind i starten av de 52 FDC:na 1975 fanns inte mycket med av Nyereres tankar i den konkreta utformningen av FDC:nas roll och utformning.

FDC-världen blev totalreglerad i traditionell hierarkisk modell för att nå snabbaste väg till sysselsättning för unga vuxna. Svensk folkhögskola medverkade i tillblivelsen till FDC:s men de två vuxenutbildningsformerna kom att få olika uppdrag med olika styrning. Flera av de svenskar som medverkade under FDC-systemets start och uppbyggnad i Tanzania gav inte upp tanken på en fri bildningsaktör i ett land med desperat behov av utbildning och bildning. Men här hade de tanzaniska behoven tyngre verkan på beslutande politiker och FDC utvecklades i annan riktning än svenska folkbildningsideal.

Vi inleder i detta nummer en förkortad version av en essä om utbytet mellan svenska folkhögskolor och tanzaniska FDC som Ebbe Andersson gjort. Stommen i essän utgörs av fyra fallbeskrivningar och vad de lett till på svenska folkhögskolor. Vi presenterar essän i delar. Den första kommer här.

Berg möts inte, men människor möts

Milima haikutani lakini watu wanakutana

Ebbe Andersson

Vi har ett sedan länge ganska avancerat samarbete mellan närmare 30 svenska folkhögskolor och tanzaniska Folk Development Colleges (FDC). Det ser inte ut att finnas någon systematisk genomgång av det samarbetets utfall i meningen vad det betyder för den svenska folkhögskolan. Det finns inget skrivet under senare år huruvida man fått ut något konkret ur samarbetet vare sig det gäller praktiskt samarbete eller samarbete på det idémässiga planet, vad jag kan finna.

Dock finns en genomgång av Henrik Nordvall (HN) där han tittar på svensk folkhögskolas förhållningssätt till FDC ur ett postkolonialt perspektiv. Där ser HN det främst som ett samarbete mellan den svenska Karibu-föreningen (KSA, Karibu Sweden Association) och enskilda FDC. KSA är en sammanslutning av svenska folkhögskolor som har som mål att binda ihop vänskolor i respektive

land, det vill säga binda ihop svenska folkhögskolor med FDC och utveckla ett samarbete till båda parter fördel. Motsvarande Karibu-förening finns i Tanzania som följaktligen heter Karibu Tanzania Association (KTA). Mellan KSA och KTA finns numera ett välutvecklat samarbete med egna projekt.

Frågeställning

Det kan vara en god idé att fråga några av de svenska folkhögskolor som har ett sedan länge etablerat samarbete med en vänskola, en FDC, hur de uppfattar vad de fått ut av samarbetet. Är det något synligt resultat i form av praktisk nytta av samarbetet, har nya idéer slagit rot i den svenska folkhögskolan när samarbetet blomstrat eller kan det vara så att det mest har handlat om bistånd till FDC:n? När man gick in i samarbetet, vilka av dessa frågeställningar fanns då med, praktik och/eller idé.

I texten har jag lyft fram några exempel som är allmängiltiga i den meningen att de återspeglar till stor del hur vänskolesamarbetet går till bland ett stort antal folkhögskolor. Jag har talat med fler folkhögskolor än exemplen visar och låtit exemplen sammanfatta hur folkhögskolor idag ser sitt utbyte av samarbete med en FDC. Vidare har jag med hjälp av forskning och det som finns att tillgå i övrigt försökt analysera samarbetets kvalitet ur olika aspekter.

Samarbetets innebörd kommer att i följande nummer exemplifieras av ett antal fallbeskrivningar från några svenska folkhögskolor: Valla, Göteborg, Fristad. Ebbe kommer också att presentera Kust till kust-projektet som startade 2000 då fem folkhögskolor från västkusten besökte FDCs på Tanzanias kust mot Indiska Oceanen.

VERKSAMHETSBERÄTTELSE FÖR FOLKHÖGSKOLANS VETERANFÖRENING 2013 OCH 2014

STYRELSEN

Styrelsen har sedan årsmötet 2013 i Stockholm bestått av Lena Skördeman, ordförande, Stellan Boozon, vice ordförande, Jörgen Håkansson, sekreterare, Kent Jonelind, kassör, samt Britt-Marie Danestig, med Kerstin Mustel och Rikard Lilljeqvist som suppleanter.

Den tidigare styrelsen sammanträdde den 4 februari och den 19 april 2013. Efter årsmötet 21 maj samlades den nyvalda styrelsen för konstituering, och därefter den 10 september och den 8 november. 2014 hölls styrelsemöten 11 februari, 29 april, 12 augusti och 14 november. Fram till årsmötet var Britt-Marie Danestig kassör, Kerstin Mustel ledamot samt Rune Nilsson och Rikard Lilljeqvist ersättare.

Revisorer har varit Björn Höjer och Paul Reichberg med Ingemar Sallnäs som suppleant. Valberedningen har bestått av Sören Magnusson, sammankallande, Ulla Wiberg och Eilies Normell med Håkan Söderlund som ersättare.

MEDLEMSBLADET FOLKHÖGSKOLEVETERANEN

En redaktionskommitté med Egil Boräng, Urban Lundin och Tore Mellberg ansvarar för produktion och distribution av medlemsbladet, som kommit ut med fyra nummer per år. Tore Mellberg sköter medlemsbladets layout och hemsidan. I början av perioden deltog även Bertil Forsberg, Jörgen Håkansson och Rune Nilsson i det redaktionella arbetet.

Överenskommelse om tryckning på Åsa folkhögskola med goda villkor gör det möjligt att numera framställa även pappersupplagan i färg.

Redaktionskommittén deltog i styrelsens sammanträde den 8 november 2013 och överlade om medlemsbladets och hemsidans funktion och utformning.

MEDLEMSFRÅGOR

Föreningen hade vid senaste årsskiftet 159 medlemmar. Medlemsregistret, som är förutsättningen för att alla ska nås av medlemsbladet, har bearbetats och aktualiserats. En fullständig medlemsförteckning kunde som svar på en motion vid årsmötet 2013 sändas ut till alla medlemmar som bilaga med Folkhögskoleveteranens decembernummer 2013.

Föreningens ekonomiska system har utvecklats på ett sätt som ger bättre överblick och kontroll över gjorda gireringar. Detta har i sin tur lett till en förbättrad uppbörd av medlemsavgifter; något som ökat föreningens intäkter väsentligt.

Föreningens informationsblad har förnyats och sedan spritts på flera vägar; genom vår egen hemsida, genom SFHLs hemsida och genom direkta brev. Försök till rekrytering av nya medlemmar har också skett på andra sätt. Direktkontakt i muntlig form från styrelse och

föreningsmedlemmar visar sig ge bäst resultat för att nå nya medlemmar.

HEMSIDAN

har reviderats och kompletterats, bl.a. med ljud- och bildinslag, av Tore Mellberg som nu ansvarar för den. Adress vetfolk.dinstudio.se.

LOGOTYP

En ny logotyp för föreningen, utformad av Bertil Forsberg, har antagits.

ÅRSMÖTE

hölls i Folkbildningsrådets lokaler i Stockholm den 21 maj 2013.

Utöver årsmötesförhandlingarna, då bland annat stadgarna reviderades, medverkade Gunnar Falkeby och Staffan Myrbäck med föredrag.

REGIONALA TRÄFFAR

har under 2013 genomförts på Valla folkhögskola den 24 april, på Forsa folkhögskola den 1 oktober och på Bona folkhögskola i Motala den 8 oktober.

Under 2014 samlades vi på Ljungskile folkhögskola den 8 april, på Sörängens folkhögskola den 23 april, i Skåne 6-7 maj och på Helsjöns folkhögskola i Horred den 30 september.

SEMINARIER

Två välbesökta seminarier har genomförts under 2014 i Stockholm. Ett seminarium på Skeppsholmens folkhögskola den 11 februari handlade om den kurdiska folkhögskolan Aso i Irak, och den 8 oktober 2014 genomfördes på Folkbildningsrådet i Stockholm ett seminarium om etiska gränsdragningar inom folkhögskolan. Båda har utförligt avrapporterats i medlemsbladet.

RESOR

En resa till irakiska Kurdistan och folkhögskolan Aso har planerats och annonserats, men inte kunnat genomföras på grund av förhållandena där.

Resor till Stora Karlsö och till Wien har annonserats men inte fått tillräckligt antal anmälningar.

BOKLAGER

Återstående upplaga av föreningens böcker Folkhögskoleminnen I-III har under perioden funnits i lager hos Bildningsförlaget, som också sörjer för försäljningen. (Adress: Västra Sörby, 387 92 Borgholm Tel: 0485-56 02 36, Fax: 0485-56 03 50. E-post: bildningsforlaget@telia.com.)

Vissa marknadsföringsåtgärder har företagits, men försäljningen har under perioden förblivit blygsam.

Fortsättning på sid 11

Välkommen till Wendelsbergsdagarna 21-22 april 2015

-ett samarrangemang mellan Folkhögskolans Veteranförenings styrelse och Region Väst

Varje termin anordnar Region Väst inom Folkhögskolans veteranförening en regional träff. Den vänder sig i första hand till närboende folkhögskoleveteraner, men är som alla regionalt anordnade träffar öppen för alla i Veteranföreningen som har möjlighet att delta. I vår är den regionala träffen förlagd till Wendelsbergs folkhögskola i Mölnlycke utanför Göteborg tisdagen den 21 april.

I vår är det också dags för riksföreningens årsmöte, som äger rum vartannat år på våren. Styrelsen har i dialog

med de regionala arrangörerna beslutat att förlägga också årsmötet med tillhörande sedvanliga seminarium till Wendelsberg, och då i omedelbar anslutning till den regionala träffen, alltså till påföljande dag, onsdagen den 22 april.

Det möjliggör för dem som kan att delta i en längre veterangemenskap som varar två dagar. Rum för övernattnings har reserverats på skolan, och kostar med måltider och kaffe (och kvällssamkväm!) mellan 700:- och 1000:- kronor beroende på standard. Det billigare alternativet avser vand-

rarhemsstandard (egen städning, egna lakan, egen frukost), det dyrare avser hotellrumsstandard inkl frukost.

Deltagande enbart under dagsarrangemang kl 10-16 - ett av dem eller båda - är naturligtvis också möjligt. Dagarrangemangen kostar 100:- per dag. Anmälan görs till respektive arrangör enligt utförligare programinformation nedan.

Varmt välkommen till vårdagarna på Wendelsberg!

***Hur tar man sig till Wendelsberg?
Se sista sidan!***

Välkomna folkhögskollärare, rektorer och andra folkhögskoleveteraner från hela landet till Region Västs vårträff!

Plats Wendelsbergs folkhögskola, Mölnlycke

Program tisdag 21 april 2015

10.00 Minglekaffe

Därefter följer (med avbrott för lunch)

-Presentation och visning av skolan. Rektor Sven Östberg.

-”Projektledaren” En intressant distansutbildning i projektform på Wendelsberg, som syftar till anställning och ledande uppdrag inom civilsamhället.

-”Finns det några gränser för folkhögskolans frihet?”Benton Wolgers, Folkbildningsrådet

15 30 Vi rundar av med minnesprat,

planering av höstens träff – och en kopp kaffe

Pris 100 kr inkl. fika och lunch. Betalas på plats.

Anmälan måste ske omgående och senast fredagen den 17 april.

Per Nordqvist 073-650 08 03

peje.nordqvist@gmail.com,

Ingemar Nordieng 070-594 23 53

ingemar.nordieng@telia.com eller

Håkan Söderlund 072-223 53 74 hakan.soderlund.mullsjo@folkbildning.net

Väl mött!

hälsar programansvariga

***Hur tar man sig till Wendelsberg?
Se sista sidan!***

Folkhögskoleveteraner i öst, väst, syd och nord hälsas varmt välkomna till öppet årsmöte med Folkhögskolans Veteranförening med tillhörande seminarium!

Plats Wendelsbergs folkhögskola, Mölnlycke

Onsdagen den 22 april 2015

10.00 Minglekaffe

Därefter följer ett seminarium med Stefan Edman.

Temat utgår från begreppen natur och kultur, och hur de relateras till varandra i ett ekologiskt perspektiv.

Vårt klot, vårt klimat och vår miljö påverkas av hur vi människor vill tillgodose våra behov. Diskussion/gruppsamtal efter Stefans inledning.

12 00 Lunch

13 00 Årsmöte med Folkhögskolans Veteranförening

15 30 Dagen/dagarna avslutas med kaffe

Pris: Helpension på skolan inklusive middag och samkväm på tisdagsaftonen samt lunch och kaffen på onsdagen: Alt. mellan 700 kr (obs ej frukost!) och 1000 kr. Deltagande endast i dagsprogrammet, onsdag 22 april kl 10-16 kr betalar 100 kr.

Anmälan, information och upplysningar:

Lena Skördeman 070-633 32 96

lena@skordeman.com eller

Stellan Boozon 0708-16 16 58

stellan@boozon.com

Anmälan måste ske omgående och senast fredagen den 17 april.

Lena Skördeman, ordförande

Stellan Boozon, vice ordförande

JAG DRÖMMER OM FOLKHÖGSKOLAN (en följetong)

Stewe Claeson

Kapitel 11 Dessa osannolika platser för samtal och växt

”...svårt att hitta i labyrinten av vinglande korridorer, trappor och avsatser, för att inte tala om det sprängfyllda bibliotekets speciella labyrint...”
Werner Aspenström [om Sigtuna]

Under flera månader i vinter har jag rest omkring i riket för att, i första hand, besöka bibliotek och kulturföreningar, men gång efter annan har jag då också besökt folkhögskolor, inbjuden eller nyfiken. Bara i februari i år fyra stycken.

Det är varje gång lika besynnerligt. Känslan av hemkomst, tillhörighet och – främlingskap. Ett slags total déjà vu. Allt känns igen, jag vet att jag har sett det många gånger – och allt är likafullt annorlunda, som bakom glas.

Det har varit på det viset i några år nu; Ingela och jag är ute och kuskar, jag ser en skylt utefter vägen, och vi svänger ned eller upp eller bort till folkhögskoleparkeringen och tar en titt på området om det är stängt i huvudbyggnaden, eller går in och ser oss omkring om det är öppet - och får naturligtvis förklara vilka vi är, och bara ibland händer det att någon kommer emot en och säger "Nej men herregud, det var inte i går!" Det är som att komma tillbaka efter en lång tid på andra sidan jordklotet, så här måste de gamla svensk-amerikanerna ha känt det när de efter många år på nytt såg steniga åkrar utanför Värnamo eller återsåg Kinnekulles välkända profil, åkrarna mycket mycket stenigare och berget mycket mycket lägre än man mints det under alla minnesotiska år. Lokalerna är på samma gång desamma och förändrade, kanske tillbyggda, kanske ommålade, kanske försedda med nya möbler, men också helt förändrade, i några fall borta, och där det en gång fanns verkstäder är det nu förläggning för ensamkommande flyktingbarn.

Det är som att resa omkring i sin egen historia, ett eget inre minnesarkiv.

Men det är aldrig fråga om att beklaga att det inte längre är som det en gång var. Jag vill inte att det skall bli som det var. Men jag vill heller inte att det som var så starkt och vik-

tigt skall raseras. Jag upprörs av att se en del nyheter inom skolformen som bara är ytterligare exempel på ny-girigheten; jag vill heller inte se gamla anrika anläggningar förnyas till oigenkännlighet eller förstöras. Brunnsviks stolta biblioteks öde jagar mig gång efter annan, och i drömmen någon gång kring jul var jag med att flytta över alla böckerna till mitt eget förråd... Och jag behöver bara nämna Hampnäs, Skinnskatteberg, Kjesäter osv osv för att kunna uppfatta en klagokör i bakgrunden lika dramatisk som fångarnas i Nabucco.

Nej, det är inte för att få vatten på gnällkvarnen som vi stannar och ser på folkhögskola efter folkhögskola, det är för att gång efter annan lyckligt kunna konstatera att det händer så mycket spännande nytt, att en del av det som händer inte tidigare setts i skolformen men ändå omisskännligt känns höra hemma i skoleslaget, som norrmännen skulle säga. Och det är för att återse en del av de makalösa miljöerna som vi stannar och tränger oss på eller smyger omkring och ibland får den nästan misstänksamma frågan: "Och vad kan vi hjälpa till med då?" De gamla miljöerna, många måste ha varit helt unika i pedagogikens historia! Som Wiks gamla rektorsexpedition, en gång inhyst i slottet, väl den enda rektorsexpedition med tillträde via något som en gång varit en vindbrygga. Eller att åter häpna över matsalstaket på Wendelsberg, eller se utsikten från den nybyggda Baldursalen på Bollnäs, där man nästan glömmet vad föredragshållaren pratar om bara för att utsikten mot älven och öarna är så magnifik. Eller Snoghøjs huvudbyggnads geniala lösning med korsvägen till gymnastiksal, matsalar, lokaler och – en samlingsal som på samma gång är helt profan och – kyrklik! Allt detta är naturligtvis ren nostalgi för sådana som vi – att minns miljöer i vilka en gång den

kanske viktigaste delen av vars och ens liv ägde rum.

Efter att ha stannat till på några skolor som förändrats till något som lätt kunde uppfattas som ännu ett nytt spa eller semesterhotell, entrén talar om var man finner nycklarna, när frukosten serveras och hur man tar sig till gymmet och – fast mera sällan – till biblioteket, funderar jag på just den utvecklingen. Jag vet att det för många skolor blivit en ekonomisk nödvändighet att använda de för pedagogiska samtal och samvaro byggda skolhusen och elevhemmen och dagrummen till uthyrningsverksamhet och att växande krav på komfort och service skapat rum och gemensamma utrymmen som ännu för femton år sedan var helt okända. Ibland blir det bra, man kan känna ett slags bas-folkhögskola genomsyra också det flott nya, Ljungskiles stora gula träbyggnad ligger där den ligger och andas gammal svensk bygdeskola, men kommer man in idag, du milde. Fast efter en stunds rundvandring måste jag bekämpa min folkhögskolekonservatism och säga mig att det blivit fint, att det är inbjudande, att det är alldeles användbart. Som folkbildning, för samtal, för inre växt.

Och det är ju det det handlar om.

Tro mig när jag säger att jag var lite orolig när jag tog med Ingela för att se på ett av de rum jag i snart femtio år uppfattat som ett av skolformens mest geniala rum. Tänk om de nyaste generationerna inte begripit att hålla det – jag hade så när sagt – i helgd! Det var mitt i sommaren, det regnade, det störtregnade, vi svängde av från vägen i så häftigt regn att Ingela inte ens såg att det fanns byggnader framför oss, vi stannade på parkeringen vid det jag kände igen som elevbostäderna, och satt i bilen och väntade. Och ni vet hur det är med somrarnas störtskurar, de dånar hamrande på biltaket, de immar igen hela världen,

för att helt plötsligt upphöra, och efter någon minut ser man ut över gräsmattor som ångar och solen skiner åter och lyser över hela det stor-svenska värmländska landskapet och vi steg ur. Sommarkursens deltagare hade kurat under taken och kom nu skuttande över pölarna. Geijerskolan. De låga byggnaderna som var så omisskännligt femtio- eller sextiotal låg där de legat sedan jag första gången besökte skolan i slutet av 60-talet; den gången inskränkte sig mina folkhögskolemiljöerfarenheter till Färgelanda, till Malung, Mora och Stället.

Och den gången visste jag knappt vem Ingvar Sahlin var, men han tog emot oss, och vi skulle efter det pedagogiska mötet äta tillsammans med eleverna i matsalen och det var när vi travade in i skolhuset och steg ut i det makalösa rummet, fyrkantigt, högt i tak, med matsalen i fonden med utsikt mot trädgården och bergen som jag drabbades av hur

ett folkhögskolerum kunde se ut. Och kanske är det därför jag ännu fyrtio-fem år senare uppfattar detta rum som ett av skoleslagets starkaste. Vad är det då som är så märkvärdigt med det?

Jag antar att många av mina veteranvänner varit där och kan se det framför sig. Nu stod Ingela där och blev lika tyst som jag, men nu, med mängder av skolsalar i minnesarkivet, slog det mig att det inte var storleken, det finns större, inte den dramatiska höjden skapad av en trappstegsformad lyftning av in- nertaket, inte ljuset som nådde salen via matsalen, inte heller de vackra väggarna, inte flygeln dramatiskt placerad i ena kanten, nej ingenting av detta var det som åstadkom det särskilda. Det var istället det geniala i att sänka en del av det stora golvet ett par trappsteg, det välkomnande i att sänka mitten av det väldiga rummet. Den enda parallell jag kan minnas är Thorvaldsens Kristus-

staty i Köpenhamns domkyrka. Han breder ut armarna i en välkomnande gest, men det som skapar den skulpturens oerhörda styrka, kraften i det välkommandet, har endast med det att göra att Thorvaldsen låter Kristus ta ett steg tillbaka – inte mot dem som välkomnas – han tar ett steg bakåt. Effekten är enastående och obegripligt välkomnande. Här stod vi nu och en ung lärare kom undrande emot oss: "Och vad kan jag stå till tjänst med?"

Och vi förklarade.

Och reste vidare. Överallt dessa skyltar som visar mot folkhögskolor.

Kära vänner, det är lätt att drömma. Inte drömma sig tillbaka. Bara vara i drömmarna. Och där åter kliva in i Brunnsviks gamla bibliotek, eller titta in i de små övnings-spelningshuset med var sin orgel på Oskarshamns folkhögskola, eller öppna matsalsfönstren mot Vadsternas Vättern eller mot Löftadalens västerhav...

Verksamhetsberättelse forts.

SAMARBETE

Veteranföreningen har ett visst utbyte med SFHLs styrelse. Folkbildningsrådet har fortlöpande ställt lokaler till förfogande för föreningens styrelsemöten och seminarieverksamhet.

SLUTORD

Under perioden har informationen till och kontakten med medlemmarna förstärkts, inte minst den som sker genom medlemsbladet. Organisatoriskt har föreningen stabiliserats under tvåårsperioden, något som bland annat lett till förbättrad överblick över både medlemskap och ekonomi. När det gäller verksamheten har den haft en rimlig omfattning. En stor del av arrangemangen är dock centrerade till Stockholm. En strävan har därför varit att sprida dem jämnare över landet. Aktiviteter har också mycket riktigt kunnat anordnas i både nord och syd, öst och inte minst väst.

Intresset för resor och andra flerdagarsarrangemang förefaller

ha minskat.

För framtiden blir det då desto viktigare att upprätthålla omfånget av och kvaliteten på de regionala träffarna.

En annan viktig fråga för att vidmakthålla den stabilitet föreningen utvecklat och ännu efter drygt femton år har, rör rekrytering av nya medlemmar till föreningen. Det är en verklig framtidsutmaning att nå potentiella föreningsmedlemmar, att inlemma dem i gemenskapen och den vägen garantera föreningens fortsatta existens och vitalitet.

Lena Skördeman
Stellan Boozon
Jörgen Håkansson
Kent Jonelind
Britt-Marie Danestig
Kerstin Mustel
Rikard Lilljeqvist

Jag har lärt mig en hel del i livet! Men också ett och annat!
(Skolans lag, Stellan Sjöden)

Klimatseminarium

Idag drivs 90 % av transportsektorn i Sverige med oljeprodukter. Hur ska detta fossilberoende kunna brytas? Hur ska städerna kunna minska de transportrelaterade utsläppen av växthusgaser och samtidigt göras mindre sårbara i förhållande till de skyfall och långvariga regnperioder som blir allt vanligare?

Dessa frågor kommer att behandlas på ett seminarium som Veteranföreningen anordnar den 23 september, mellan kl. 10-15, på Folkbildningsrådet, Rosenlundsgatan 50 i Stockholm.

Karin Svensson Smith kommer där att prata om klimat, transporter och jämställdhet. Karin är miljöpartist och ordförande i riksdagens trafikutskott. Hon har via sitt utomparlamentariska engagemang, sina politiska uppdrag och som ledamot i ett antal statliga utredningar samt som forskningsgranskare på Vin-nova arbetat med klimat och transporter under flera årtionden.

Är du nyfiken och vill diskutera dessa angelägna problem så skickar du en intresseanmälan till Britt-Marie Danestig, brittmari.danestig@gmail.com före den 1 juni.

Res med veteranerna till Polen!

VÄLKOMMEN TILL DEN KASZUBISKA FOLKHÖGSKOLAN!

Vi samlas på Stena Lines färja i Karlskrona måndagen den 18 maj.

Färjan avgår 19.30, och på båten får vi en orientering om de polska folkhögskolorna av Anna Maria Myszka-Gustafsson.

I Gdynia möts vi av en minibuss som vi disponerar hela vistelsen. Den tar oss till den Kaszubiska folkhögskolan i Wiezyca, som blir vår bas de här dagarna.

Där ser vi på verksamheten med bland annat konsthantverk och språk. Vi får välja att prova på trä- eller papperskonst i workshop-form.

Ett seminarium behandlar de polska folkhögskolornas tradition och framtid.

Till närbelägna Gdansk tar oss också bussen för en tur till museer och andra sevärdheter. En dag blir det utflykt efter häst.

På skolan finns simbassäng, bastu och bubbelbad.

Torsdagen den 21 maj går båten från Gdynia klockan 21.30 och når Karlskrona fredag morgon klockan 9.

Kostnaden för resa med färja Karlskrona-Gdansk t o r är knappt två tusen kronor. Vistelsen med rum, mat, minibuss, hästskjuts och inträden till sevärdheter kostar 2500 kronor. Kostnaden för resa till och från Karlskrona (går bra att nå med tåg) tillkommer.

KASZUBSKI UNIWERSYTET LUDOWY hälsar oss varmt välkomna!

Anmäl så fort som möjligt till

lena@skordeman.com eller

Lena Skördeman, Stureborg, 57394 Ydre.

Råd till den som vill förändra: först talar man om betydelsen av förändring.... sedan kallar man alla församlingar för förändringar!

(Skolans lag, Stellan Sjödén)

Resinformation Wendelsbergs folkhögskola

Buss:

Grön Express från Göteborg till Mölnlycke. Bussen går från hållplats Nordstan läge C, via Heden, Berzeliigatan och Korsvägen. Gå av vid Kyrkvägen i Mölnlycke. Gå tillbaka ca. 25 meter, ta till höger, gå genom gångtunneln och fortsätt Kyrkvägen tills du ser Wendelsbergs grindstolpar. Fortsätt genom allén upp till Wendelsbergs Folkhögskola.

Tåg:

Tåg till Mölnlycke. Gå till bussterminalen. Fortsätt över ån mot centrum. Gå rakt fram förbi Coop. Ta till höger efter Coop, vid det

lilla torget. Fortsätt rakt fram förbi Härryda kommunhus och Hulebäcksgymnasiet tills du har en liten sjö framför fötterna. Ta till vänster utefter sjön. Fortsätt uppför en backe - vägen heter Wendelsvägen. När du kommit uppför backen har du Wendelsbergs grindstolpar på höger sida.

Bil:

Sök efter Wendelsbergs folkhögskola, Härryda på Eniros hemsida

Prenumerera på Folkhögskoleaktuellt

Om du är intresserad av att prenumerera på Folkbildningsrådets nyheter om folkhögskolan, gå då in på följande sida:

<http://www.folkbildningsradet.se/om-folkbildningsradet/nyheter/Folkhogskoleaktuellt>

Du klickar på länken [Prenumerera på Folkhögskoleaktuellt](#) och fyller i ditt namn och e-postadress